

UČNI NAČRT PREDMETA / COURSE SYLLABUS

Predmet: Kanonsko pravo Katoliške Cerkve
Course title: Canon Law of the Catholic Church

Študijski program in stopnja Study programme and level	Študijska smer Study field	Letnik Academic year	Semester Semester
Pravo - 1. stopnja		3	2
Law – 1st degree		3	2

Vrsta predmeta / Course type

izbirni/elective

Univerzitetna koda predmeta / University course code:

Predavanja Lectures	Seminar Seminar	Sem. vaje Tutorial	Lab. vaje Laboratory work	Teren. vaje Field work	Samost. delo Individ. work	ECTS
30	0	0	0	0	120	6

Nosilec predmeta / Lecturer:

doc. dr. Andrej Saje/Assist. Prof. Andrej Saje, PhD

**Jeziki /
Languages:**

**Predavanja
Lectures:**

Vaje / Tutorial:

/ Slovenski jezik/Slovenian/Angleški jezik/English

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:

Vpis v 3. letnik dodiplomskega študija.

Vsaj 80% prisotnost na predavanjih.

Prerequisites:

Enrollment in the 3rd year of undergraduate studies.

At least 80% attendance at lectures.

Vsebina:

Kanonsko pravo Katoliške Cerkve obsega predpise in zakone Katoliške Cerkve. Grška beseda kanon (κανών) pomeni vodilo, pravilo. V tem smislu od prvih stoletij dalje označuje zbirko cerkvenih pravnih predpisov, ki se razlikujejo od civilnih zakonov (gr. νόμοι). Pravo temelji na kreposti pravičnosti in je omejeno na družbene odnose. Pri utemeljitvi prava izhajamo iz narave in človeške izkušnje. Človek se kot oseba uresničuje v odnosu z drugimi. Je svobodno bitje, sposoben razločevanja, posledično je za svoja dejanja odgovoren. V razmerju med njim in

Content (Syllabus outline):

The Code of Canon Law (CCL) of the Catholic Church contains the laws and regulations of the Catholic Church. The Greek word canon (kanw/n) stands for rule, precept, law, standard. Since the very first centuries this sense of the word applies to the collection of ecclesial legal precepts, which differ from civil laws (Grk. no/moi). Law is founded on the virtue of justice and is limited to social relations. Law is justified by nature and human experience. A human as a person finds fulfillment in relation with others; a free being and capable of discernment is consequently responsible for his

sočlovekom ali skupnostjo obstaja možnost konflikta. Za urejeno sobivanje je tako potreben red in predpisi, ki medčloveške odnose natančneje opredeljujejo in dajejo podlago za reševanje odprtih vprašanj znotraj Cerkve in v odnosu do politične skupnosti.

Cerkev je duhovna in hkrati vidna zemeljska stvarnost. Oba pola sestavljata eno samo in nerazdeljivo enoto, ki obstoji iz Božjega in človeškega. Posledično sta tudi za kanonsko pravo značilni dve naravi – Božja in človeška, ki tvorita nerazdružljivo celoto. Kanonsko pravo zaradi svoje dvojne narave ni primerljivo s civilnimi ureditvami. Kolikor je Božje, je popolno, kolikor je človeško, pa je nepopolno in podvrženo spremembam.

Cerkvena oblast, ki se izvršuje predvsem po papežu in škofih, povezanih z njim, je v moči Božjega prava vir človeškega prava, ki mu daje tudi verodostojnost in legitimnost. Da konkretizacija prava v obliki zakona ali predpisa dejansko doseže svoj namen, zakonodajalec izhaja iz narave Cerkve, Božjega razodetja in nauka cerkvenega učiteljstva. Upošteva dejanske razmere in potrebe vernikov in išče najustreznejše konkretne odločitve. Končni cilj cerkvenega prava je izpolnitev človeške osebe, ki ga zakonodajalec v zadnjem predpisu ZCP opredeli kot »zveličanje duš« (kan. 1752).

Predmet obsegla zgodovinski del z razvojem pravnih virov s poudarkom na kodifikaciji kanonskega prava v obliki prvega Zakonika iz leta 1917 in sedaj veljavnega Zakonika cerkvenega prava (ZCP) iz leta 1983. Študentje bodo seznanjeni z izbranimi poglavji ZCP, kot so Splošne določbe z naravo in posebnostmi cerkvenih zakonov, pravice in dolžnosti vernih laikov, hierarhična struktura Cerkve, krščanski zakon, premoženje Cerkve in kazensko ter procesno pravo. Na področju razmerij do države bodo obravnavani različni modeli odnosov med državo in verskimi skupnostmi, s

actions. His relations with other persons or community may also involve conflict. Orderly cohabitation requires rules that precisely define human relations and form the basis for solving open questions inside the Church and in relation to the political community.

The Church is both spiritual reality and visible earthly reality, which constitute one and undivided unit that comprises both the divine and the human. Consequently canon law too is characterized by the two natures, the divine and the human, which together form an inseparable whole. Because of its double nature canon law is not comparable with civil systems. Inasmuch as it is divine, it is perfect; inasmuch as it is human, it is imperfect and subject to change.

Church authority exercised by the pope and bishops in unity with him is through the power of divine law source of human law and gives the latter credibility and legitimacy. In order for the concretization of law in the form of laws or precepts to actually attain its intention, the lawmaker proceeds from the nature of the Church, divine revelation and teaching of the magisterium of the Church. He takes into account the actual situation and needs of the faithful and seeks most appropriate concrete decisions. The ultimate goal of Church law is the fulfillment of the human person, which is defined by the latest edition of the CCL as "the salvation of souls." (Can. 1752).

The course includes a historical overview of the development of legal sources with an emphasis on the codification of the canon law in the form of the first CCL of 1917 and the current CCL of 1983. Students are introduced to selected chapters of the CCL, such as the General norms with the nature and particularities of ecclesial laws, the obligations and rights of the Christian faithful, the hierarchical constitution of the Church, the Christian marriage, the temporal goods of the Church, and the sanctions and processes in the Church. With regard to relations with the State, various models of

posebnim ozirom na pomembnejših členih Ustave RS in drugih zakonodajnih predpisov, ki zadevajo Katoliško Cerkev in druge verske skupnosti, kar na nemško govorečem področju imenujejo državno cerkveno pravo (*Staatskirchenrecht*).

Kanonsko pravo je avtonomno pravo znotraj Katoliške Cerkve in velja za njene člane, ureja pa tudi razmerja do politične skupnosti. Razlog tega je v dejstvu, da so katoličani hkrati tudi državljani določene države. Mešana vprašanja, ki se tičejo obeh pravnih subjektov, med posameznimi državami in Cerkvijo, ki jo na najvišji ravni zastopa Sveti sedež, urejajo mednarodnimi sporazumi oz. konkordati. Za naše področje je temeljnega pomena Sporazum med Republiko Slovenijo in Svetim sedežem, ki je stopil v veljavo leta 2004.

relations between the State and the communities of faith will be presented, with particular attention to the key Articles of the Constitution of the Republic of Slovenia and other legislation concerning the Catholic Church and other communities of faith, what in the German-speaking areas is called *Staatskirchenrecht*, State-Church law.

Canon Law is autonomous law inside the Catholic Church and applies to its members; it also regulates relations toward the political community. The reason for the latter lies in the fact that Catholics are also citizens of a particular State. Mixed questions dealing with both legal subjects and with relations between various states and the Church, represented at the highest level by the Holy See, are regulated by international agreements or concordats. In our case the Agreement between the Republic of Slovenia and the Holy See of 2004 is of utmost importance.

Temeljni viri in literatura / Readings:

1. Zakonik cerkvenega prava, Ljubljana, 1983.
2. James A. Coriden. An Introduction to Canon Law. Paulist Press, New York/Mahwah 2019³.
3. *New Commentary on Canon Law*. New York/Mahwah: Paulist Press 2000.
4. Borut Košir, Ustavno pravo Cerkve, Teološka fakulteta, Ljubljana, 2013.
5. Borut Košir, Zakonsko pravo Cerkve, Teološka fakulteta, Ljubljana, 1997.
6. Viktor Papež, Uprava cerkvenega premoženja, Ljubljana, 1986.
7. Viktor Papež. *Kristjan in njegove temeljne pravice v Cerkvi*. Ljubljana: Brat Frančišek, 1999
8. Andrej Saje. Cerkevno pravo. V: BREZNIK, Janez, SAJE, Andrej. Razgledi po pravu. Ljubljana, Celje: Celjska Mohorjeva družba 2014, 50–52.
9. Andrej Saje. Morala in pravo. V: Ivan Janez Štuhec in Anton Mlinar, ur. Leksikon krščanske etike. Elektronska izdaja. Celje, Ljubljana: Celjska Mohorjeva družba 2009.
10. Andrej Saje. Religionsfreiheit in der Republik Slowenien nach dem Inkrafttreten des Gesetzes über Religionsfreiheit im Jahr 2007: zwischen Theorie und Praxis. V: REES, Wilhelm (ur.), ROCA, María (ur.), SCHANDA, Balázs (ur.). *Neuere Entwicklungen im Religionsrecht europäischer Staaten*, (Kanonistische Studien und Texte, Bd. 61). Berlin: Duncker & Humblot. cop. 2013, str. 549–569.
11. Anton Stres. Svoboda veroizpovedi kot temeljna človekova pravica v slovenski tranziciji. V: Bogoslovni vestnik (2004) 15–21.
12. Nikola Škalabrin. Vremenita crkvena dobra. V. Bogoslovska smotra, vol. 74 (2004) št. 1, 181–199.

13. Urad Vlade RS za verske skupnosti. Država in vera v Sloveniji. Ljubljana, Urad Vlade RS za verske skupnosti 2008.
http://www.arhiv.uvs.gov.si/fileadmin/uvs.gov.si/pageuploads/razni_dokumenti/DRZA_VA_IN_VERA_V_SLOVENIJI_THE_STATE_AND_RELIGION_IN_SLOVENIA.pdf
14. SAZU. Država in Cerkev. Izbrani zgodovinski in pravni vidiki, Mednarodni posvet 21. In 22. Junija 2001, Ljubljana SAZU 2002.
15. Lovro Šturm, Simona Drenik, Urška Prepeluh. Sveto in svetno, Pravni vidiki verske svobode. Celje, Mohorjeva družba 2004.
16. Spiteri J. Laurence, *Canon law explained, A handbook for Laymen*, Sophia institute press, 2013.
17. Javier Hervada. Introduction to the Study of Canon Law, Montreal, 2007.
18. James A. Coriden. An Introduction to Canon Law, 2019.
19. Constant Van de Wiel. History of canon law. Peeters, Louvain 1991.
20. Francis, Apostolic Constitution Praedicate Evangelium on the Roman Curia and its Service to the Church in the world, 19. 3. 2022.
https://www.vatican.va/content/francesco/en/apost_constitutions/documents/2022_0319-costituzione-ap-praedicate-evangelium.html (pridobljeno 16. 9. 2024)
21. Joseph T. Martin De Agar. *A Handbook on Canon Law*, Wilson & Lafleur: Montréal, 2007
22. Cormac Burcke. *The theology of marriage: personalism, doctrine, and canon law*, Catholic University of America Press, Washington, DC 2015,
23. Laurence John Spiteri. *Canon Law explained: a handbook for laymen*, Sophia Institute Press, Manchester, New Hampshire, 2013.

Cilji in kompetence:

Cilj predmeta je dobiti vpogled v strukturo in naravo Katoliške Cerkve ter razumeti njeno hierarhično ureditev in posebnosti, ki se zrcalijo v kanonsko-pravni zgodovinski izkušnji in konkretnih predpisih v ZCP.

Poznavanje reforme rimske kurije, kakor jo določa apostolska konstitucija papeža Frančiška z naslovom *Praedicate Evangelium* iz leta 2022.

Študentje pridobijo osnovna znanja o naravi cerkvenih zakonov, vlogi vernikov in cerkvene hierarhije, pojmovanju zakonske zveze, premoženjskih vprašanj ter procesnega in kazenskega prava.

Seznanjeni bodo o pravnem položaju verskih skupnosti in različnih odnosih med njimi in državo.

The aim of the course is to gain insight into the structure and nature of the Catholic Church and to understand its hierarchical organization and particularities, which are reflected in the canon-law historical experience and in the concrete regulations in the Code of Canon Law (CCL).

Knowledge of the reform of the Roman Curia as set out in Pope Francis' Apostolic Constitution *Praedicate Evangelium* of 2022.

Students acquire a basic knowledge of the nature of ecclesiastical law, the role of the faithful and the ecclesiastical hierarchy, the concept of marriage, property issues, and procedural and criminal law

They will learn about the legal status of religious communities and the different relations between them and the state.

Razvijanje znanj in kompetence primerjalno-analitičnega mišljenja, povezovanja in razumevanja pravnih pojmov ter omogočanje povezovanja znanja s preostalimi študijskimi vsebinami.

Developing skills and competences in comparative-analytical thinking, linking and understanding legal concepts, and facilitating the integration of knowledge with the rest of the curriculum.

Predvideni študijski rezultati:

Znanje in razumevanje:

Študent/študentka:

- Seznanitev študentov z osnovnim pojmom Kanonskega prava in njegovih temeljnih načel;
- Etična refleksija
- Osvojitev temeljnih vprašanj filozofije in teologije prava,
- poznavanje narave zakonske zveze in ničnostnih razlogov;
- Sposobnost svetovanja v ničnostnih postopkih;
- Razumevanje temeljnih načel ločitve Cerkve in države
- Sposobnost presojanja, analiziranja in razlaganja pridobivanja, upravljanja in odtujevanja cerkvenega premoženja;
- Sposobnost razumevanja delovanja cerkvenih sodišč;
- Razumevanje temeljnih načel ločitve Cerkve in države;
- Poznavanje temeljev laičnosti države
- Pomen verske svobode za razvoj demokracije
- Zadnje spremembe reforme rimske kurije in Svetega sedeža v letu 2022 ter posledice za celotno Katoliško Cerkev

Intended learning outcomes:

Knowledge and understanding:

Student:

- Introducing students to the basic concept of Canon Law and its basic principles.
- Ethical reflection
- Mastering the fundamental issues of philosophy and theology of law,
- knowledge of the nature of the marriage and the grounds for annulment.
- Ability to advise in annulment proceedings.
- Understanding the basic principles of separation of church and state
- Ability to judge, analyze and interpret the acquisition, management and disposal of church property.
- Ability to understand the workings of ecclesiastical courts.
- Understanding the basic principles of separation of Church and state.
- Knowledge of the foundations of the secular state
- The importance of religious freedom for the development of democracy
- The latest changes to the reforms of the Roman Curia and the Holy See in 2022 and the implications for the whole Catholic Church

Metode poučevanja in učenja:		Learning and teaching methods:
<p>Oblike dela:</p> ☒ Frontalna oblika poučevanja ☐ Delo v manjših skupinah oz. v dvojicah ☒ Samostojno delo študentov ☒ e-učenje ☐ drugo (vpišite) _____	<p>Types of learning/teaching:</p> ☒ Frontal teaching ☒ Work in smaller groups or pair work ☒ Independent students work ☒ e-learning ☐ other _____	
<p>Metode (načini) dela:</p> ☒ Razlaga ☒ Razgovor/ diskusija/debata ☒ Delo z besedilom ☒ Proučevanje primera ☐ Igra vlog ☒ Druge vrste nastopov študentov ☒ Reševanje nalog ☐ Študijski obiski podjetij ipd.) ☒ Vključevanje gostov iz prakse ☐ Udeležba na okrogli mizi, na konferenci	<p>Teaching methods:</p> ☒ Explanation ☒ Conversation/discussion/debate ☒ Work with texts ☒ Case studies ☐ Role-play ☒ Different presentation ☒ Solving exercises ☐ Field work (e.g. company visits) ☒ Inviting guests from companies ☐ Attending round table and conference	
	Delež (v %) / Weight (in %)	Assessment:
Načini ocenjevanja:		Type (examination, oral, coursework, project):
Način (pisni izpit, ustno izpraševanje, naloge, projekt)		
Pisni izpit	80%	Written examination; and
Seminarska naloga	20%	seminar paper.
Reference nosilca / Lecturer's references:		
<p>Doc. dr. Andrej Saje predava na Evropski pravni fakulteti izbirni predmet Kanonsko pravo Katoliške Cerkve. Iz teologije je diplomiral na Teološki fakulteti Univerze v Ljubljani leta 1991, v letu 2003 pa je doktoriral na fakulteti za kanonsko pravo Gregorijanske Univerze v Rimu. Deset let je bil generalni tajnik Slovenske škofovske konference. Od leta 2003 do 2021 je bil sodnik cerkvenega sodišča v Ljubljani, od tega zadnjih pet let tudi predsednik istega sodišča. Od leta 2021 je škof v Novem mestu. Od leta 2022 je tudi predsednik Slovenske škofovske konference. Sodeluje na pedagoškem in na raziskovalnem področju na Teološki fakulteti Univerze v Ljubljani.</p> <p>Doc. dr. Andrej Saje teaches the elective course Canon Law of the Catholic Church at the Faculty of European Law. He graduated in theology on the Faculty of Theology of the University of Ljubljana in 1991, in 2003 received his doctorate from the Faculty of Canon Law of the Gregorian University in Rome. Then years was the Secretary General of the Slovenian Bishops' Conference. From 2003 to 2021, he was a judge of the Ljubljana Ecclesiastical Court, and for the last five years he has been the President of the same court. Since 2021 he has been Bishop of Novo Mesto. Since 2022 he is also the President of the Slovenian Bishops' Conference. He is involved in teaching and research at the Faculty of Theology, University of</p>		

Ljubljana.